

Lifelong Learning Competencies of Trainees in Adult Education

Narmina Babanlı

Istanbul Aydin University, Istanbul- TURKEY

Recep Cengiz AKÇAY

Istanbul Aydin University, Istanbul- TURKEY

Article History

Submitted: 30.03.2018

Accepted: 16.05.2018

Published Online: 23.05.2018

Keywords

Lifelong Learning
Lifelong Learning Competency
Students of ISMEK Courses

Abstract

Purpose: The basic aim of this research is to determine the lifelong learning competency levels of trainees in adult education, and to investigate it in terms of gender, age, marital status, level of education, participation to official or private educational courses, and their durations.

Design & Methodology: In this research general survey model was used. The study group consists of 246 students (112 male and 134 female) studying in ISMEK courses located in Fatih district, Istanbul in 2017/18 academic year. In order to determine the trainees lifelong learning competency levels, "Lifelong Learning Competency Scale" which was developed by researchers was used.

Findings: According to the research findings, the level of the Lifelong Learning Competency of the trainees is significantly high. In terms of subscales, the highest competency level is observed in the native language communication, whereas the weakest level was in foreign language communication. It was observed that the competency level of ISMEK trainees doesn't significantly differ in terms of marital status and duration of previously attended courses. Whereas it significantly differs in terms of gender, age, school level, and previously attended courses.

Implications & Suggestions: As a result of the research, it was concluded that trainees have the highest level of competency in native language communication and the lowest in foreign language communication competency. Solution here can be in developing methods in teaching foreign language courses, increasing total number of courses and making courses more comprehensive. Also qualitative researches can be made by interviewing with trainees in detail in order to get more information about trainees' lifelong learning competencies. Researches also can be made to determine the differences in lifelong learning between European countries and Turkey.

DOI: 10.29129/inujgse.411354

Yetişkin Eğitimindeki Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri

Narmina Babanlı

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul- TÜRKİYE

Recep Cengiz AKÇAY

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul- TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 03.30.2018

Kabul: 16.05.2018

Online Yayın: 23.05.2018

Anahtar Sözcükler

Yaşam Boyu Öğrenme
Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik
Düzeyi
İSMEK Kursu Kursiyerleri

Öz

Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, yetişkin eğitimindeki kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterlik düzeylerinin belirlenmesi; bu yeterlik düzeylerinin cinsiyet, yaş, medeni hal, öğrenim düzeyi, özel veya resmi yaygın eğitim kurumları tarafından verilen kurslara katılıp katılmama durumu ve eğer katılmışsa katılma süresi (eğitim alma) değişkenlerine göre incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Fatih ilçesindeki İSMEK kurslarında öğrenim gören 134'ü kadın, 112'si erkek olmak üzere toplam 246 kursiyer oluşturmaktadır. Araştırmada İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik düzeylerinin tespit etmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen "Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, katılımcıların yaşam boyu öğrenme yeterliğinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Alt boyutlar açısından ise katılımcıların yeterlik algısının en yüksek ana dilde iletişim yeterliği boyutunda olduğu belirlenirken, en düşük ise yabancı dilde iletişim yeterliği boyutunda olduğu tespit edilmiştir. İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik düzeylerinin medeni hal ve kurslara katılma (eğitim alma) süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ancak; cinsiyete, yaşa, öğrenim durumu ve kurslara katılıp katılmama durumuna göre farklılık göstermektedir.

Sonuçlar ve Öneriler: Araştırma sonucunda, kursiyerlerin ana dilde iletişim yeterliği alt boyutunda en yüksek algıya sahip oldukları, yabancı dilde iletişim yeterliği boyutunda ise en düşük algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre araştırmacıların, yabancı dil öğrenmedeki eksikliklerini gidermek için bazı önlemler alınabilir, yabancı dil kursları fazlalaştırılabilir ve daha seviyeye kapsamlı olabilir. Ayrıca araştırmacılar, İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile ilgili daha geniş bilgi elde etmek amacıyla kursiyerlerle görüşmeler gerçekleştirerek nitel çalışmalar yapabilir. Ayrıca bu çalışma daha da genişletilerek Avrupa ülkeleri ve Türkiye arasında yaşam boyu öğrenmeye ilişkin farkları ele alan araştırmalar yapılabilir.

GİRİŞ

Durmadan artan bilgi ve devamlı gelişen teknoloji, kişilerin eğitime olan ihtiyaçlarını da artırmaya başlamıştır. Teknolojik yenilikler devamlı olarak oluşmaya başlamıştır. Bununla da üretim ve çalışma sektörlerinde kısa aralıklarla değişimler meydana çıkmıştır. Bilim ve teknolojiye bu değişim ve gelişmeler; toplumsal, kültürel, siyasi ve ekonomik alanlarda da önemli değişikliklere sebep olmuştur (Akbaş ve Özdemir, 2002). Bireylerin bu değişime uyum sağlayabilmeleri ve toplum içerisinde yaşamlarını sürdürebilmeleri için birtakım becerilere sahip olmaları gerekir. Bunu da yaşam boyu öğrenme sağlar. Yaşam boyu öğrenme kavramı bütün bu becerileri bireylere sunabilecek niteliktedir (Göksan, Uzundurukan ve Keskin, 2009).

Yaşam boyu öğrenme; öğrenmede yeni olanaklar yaratarak, beklentiler içinde bulunarak kişilerin bireysel gelişimine fayda sağlamak, toplumsal beraberliği sağlamaya yardımcı olmak ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak üzere üç önemli amaç belirlemiştir. Yaşam boyu öğrenme anlayışı, kişilerin yaşamlarının farklı süreçlerinde var olabilmek ve içinde buldukları duruma uyum sağlayabilmeleri için birtakım bilgi ve beceri kazanmalarını da sağlar.

Yaşam boyu öğrenme, toplumdaki birliği sağlamayı ve daha etkin bireylerin yetişmesini amaçlamaktadır. Yani, eğitim ve öğretimin olduğu her alanda bireylerin birbirleriyle işbirliği yaparak öğrenmenin tüm yaşamları boyunca sürdürülebilirliğini sağlamaları ve bu sürdürülebilirliğin bilincine varmaları gerekir. Bireyler bu yolla kendilerini geliştirerek ve yenileyerek, toplumda aktif ve katılımcı bir vatandaş olarak yer alabilirler.

Bununla beraber yaşam boyu öğrenme, kişilerin bilgi toplumuna ayak uydurabilmeleri ve toplum içinde hayatlarını daha iyi idare etmeleri için ekonomik ve sosyal hayatın bütün aşamalarına aktif şekilde katılmalarını sağlamaktır (MEB, 2009).

Yaşam boyu öğrenme esasen kişinin kendine özgü, ferdi bir öğrenme yaklaşımı olduğundan dolayı, kişinin özelliklerine, gereksinim ve isteklerine göre değişir. Ayrıca, bireyin yaşam boyu öğrenmeyi uygulayabilmesi ya da devam ettirebilmesi için bazı becerilerinin olması gereklidir. OECD (1994)'de yaşam boyu öğrenme becerilerinin, yaşam boyu öğrenme anlayışının çok yönlü eğitim amaçlarını belirtecek beceriler olması gerektiği söylenmektedir. Bu beceriler aşağıdaki alanları kapsamaktadır (Akkuş, 2008);

- Etik düşünme ve davranma,
- Matematiksel ve analitik düşünme ve uygulamaları,
- Teknolojik bilgiye sahip olma ve bilimsel olarak kullanma,
- Bilgi ve iletişim bilimleri,
- Kültürel, yurttaşlıkla ilgili bilgiler ve ekonomik çalışmalar,
- Sanat,
- Sağlık,
- Çevre (OECD, 1996)

Yaşam boyu öğrenme kavramını ilk olarak 1800'lü yıllarda Grundtvig kullanmış ve bu sebeple yaşam boyu öğrenme geleneğinin yaratıcısı olarak bilinmektedir (Wain, 2000). Comenius'un düşünceleri de yaşam boyu öğrenme kavramının esaslarını meydana getirmiştir. Yaşam boyu öğrenme, 1970'li yıllara kadar yetişkin eğitimi kavramı içinde ele alınmış ve mesleki eğitimin değerini anlatan bir süreç olmuştur. (Koç, Taş, Özkan ve Yılmaz, 2009). Sonraki yıllarda ise yaşam boyu öğrenme, toplumun tüm kesimlerini ve

eğitim sisteminin tüm kademelerini kapsayan bir süreç olarak algılanmıştır (Gencel, 2013). Ülkemizde ise yaşam boyu öğrenme 2000'li yıllardan itibaren tartışılmaya başlanmıştır. Ülkemiz de yaşam boyu öğrenme kavramına büyük değer verdiğini MEB'e bağlı olarak Hayat Boyu Öğrenme adında bir genel müdürlük kurarak göstermiş ve bununla da ilgili çalışmalarını bir merkezden idare etmeyi amaçlamıştır (Güleç, Çelik ve Demirhan, 2012).

Yaşam boyu eğitim, var olan düzeni yeniden düzenlemeyi ve formal eğitim sisteminin haricinde eğitime ait eğitim, birey ve iş gücünü geliştirmeyi hedefleyen, örgün ve yaygın her çeşit eğitim faaliyetini içine alan bir yapıdır. 1970'li yıllarda sadece UNESCO'nun ele aldığı bir sistem olan yaşam boyu öğrenme, daha sonraki senelerde (1970-1980'lerde), başta OECD olmak üzere tüm eğitimciler ve eğitim politikacıları arasında "devamlı eğitim" kavramı olarak ifade edilmeye başlanmıştır. Eğitim sistemlerinin eksik yönleri, üstesinden gelemeyeceği birçok niteliklerin görülmesi, okula yüklenen mevcut ve değişmez düşünceleri değiştirmeye başlamıştır. Sanayileşme devrinden bilgi çağına geçilirken eğitimin bu olaydan etkilenmemesi mümkün değildi. 1970'lerde yaşam boyu öğrenmenin içeriğiyle ilgili üç esas ilke bulunmaktaydı (Güleç, Çelik ve Demirhan, 2012).

- Eğitim sisteminin kapsamı, hayat boyu devamlı öğrenen ve kendini geliştiren bireyler yetiştirecek şekilde tekrar geliştirilmelidir.
- Algın eğitim sektöründen mümkün kadar faydalanmaya çalışılacaktır.
- Kimseye bağlı olmadan öğrenmenin, öğrenmeyi öğrenmenin önemi üzerinde esas alınacaktır.

Yukarıda da görüldüğü gibi yaşam boyu öğrenmenin daha yeni yeni eğitim sistemimize dâhil olduğu zamanlarda yukarıdaki hedefler esas alınmaktaydı.

Yaşam boyu öğrenmeyi diğer eğitim kavramlarından ayıran farkları, merkezinde bireyin olduğu bir yaklaşımın benimsenmesi, sadece okulda değil, okul dışında da öğrenmenin esas alınması, okullara verilen rollerin değiştirilmesi, devletin eğitimdeki ağırlığının azaltılması, bununla beraber sosyal tarafların rollerinin güçlendirilmesi ve eğitimin mutlak bir zaman diliminde sınırlı tutulmaması gerektiğini vurgulamasıdır. Yaşam boyu öğrenme birey merkezli, yalnız okul ortamında değil, bu ortamın dışında da öğrenme kavramını ortaya koyan ve okula verilen rolün değiştirilmesini sağlayan bir kavramdır.

Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri

Yaşam boyu öğrenme kavramının altında öğretiyeye göre öğrenme yatar. Dolayısıyla bu öğrenme sadece okullara, üniversitelere emanet edilemeyecek kadar değerlidir. Bütün hayat boyunca devam eden hem de hayattan öğrenme (deneyim) şekli olan bu öğrenme kişilere aittir. Yalnızca eğitimciler yada merkezi bir uzman ile bilginin iletilmesi haricinde bireyin özdenetim ve inisiyatif alma becerileriyle ilgilidir. Bu nedenle de eğitim kurumlarında verilen eğitimde esas hedef bireyin devamlı öğrenmeyi sürdüren biri olmasına yardımcı olmak ve bu hedefi gerçekleştirecek beceri ve yeterlikleri elde etmesini sağlamak olmalıdır. Yaşam boyu öğrenme becerileri ve yeterlikleri bu gereksinim sonucu meydana gelmiştir. Bireyin yaşam boyu öğrenen biri olması için bu beceri ve yeterlikleri elde etmesi oldukça önemlidir (Karakuş, 2013).

A. Dil ve iletişim yeterliği

Dil, kişilerin karşılıklı şekilde bir birleriyle iletişim kurmalarına, duygu ve düşüncelerini birbirlerine iletmelerine yardımcı olan bir araçtır. Kişiler her zaman birbirleriyle bir şeyler paylaşır ve fikir alışverişinde bulunurlar. Bütün bunların gerçekleşmesi gereksinimi sonucu dil ortaya çıkmıştır. Dil olmadan bir birey ya da toplum düşünülemez.

I. Ana dilde iletişim yeterliği: Dilbilimciler anadilin, bireyin doğuştan beri içerisinde bulunduğu aile ve toplumdan öğrendiği ilk dil olarak belirtmektedirler. Anadil, bireyin tanıştığı ilk dil olması sebebiyle, bu dili öğrendiği değil, edindiği veya kazandığı söylenmektedir (Adabaş, 2016).

Anadil hem de kişilerin iletişim becerilerini ortaya çıkarır, bu kişilerin zihinsel becerileri sayesinde dünyayı algılama ve onunla bağlantı kurmasıyla ilgilidir. Kişinin anadilde iletişim yeterliğine sahip olması, yeteri kadar kelime bilme, dilin fonksiyonlarına ve dilbilgisine hâkim olması demektir (Yıldırım, 2015).

II. Yabancı dilde iletişim yeterliği: Dünyanın hızlı değişim ve gelişimi sayesinde iletişim araçlarıyla artık herkes her yere bilgi ulaştırabilme gücüne sahiptir. İşte bunun için artık herkesin yabancı dil bilme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bireyler birbiriyle iletişim kurarken kendi milli değerlerini, kültürünü ve tarihsel birikimini kaybetmeden ortak bir dil çerçevesinde bunu gerçekleştirmeleri gerekir ve dolayısıyla en az bir yabancı dil öğrenmeleri gereklidir. Dünyada sosyal, kültürel, bilimsel ve en esası teknolojik gelişmeler çağından geride kalmamak için yabancı dil öğrenmek çok önemlidir. Günümüz dünyasında en birinci ve çok ortak kullanılan dil İngilizcedir. Bu sebeple de kişilerin öğrenmesi gereken öncelikli yabancı dilin İngilizce olduğunu söyleyebiliriz (Adabaş, 2016).

B. Öğrenmeyi öğrenme yeterliği

Bireyin öğrenmeyi öğrenme yeterliğine sahip olması için ilk başta, okuryazarlık, matematiksel ve bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanabilme gibi becerilerine sahip olması gereklidir. Birey gerekli bilgiyi elde etmeli, bu bilgiyi algılamalı ve eskiden sahip olduğu bilgilerle bir araya getirip kullanabilmelidir. Öğrenmeyi öğrenme yeterliğini etkili bir biçimde gerçekleştirmek için, kişi karşısına çıkan eksiklikleri ve zorlukları yok etmeye yoğunlaşmalı, hedefleri doğrultusunda eleştirel ve yaratıcı olmalıdır ve bireyin motivasyonu yüksek olmalı ve kendine daima güvenmelidir (Yıldırım, 2015).

C. Dijital yeterlik

Dijital yeterlik becerisi; bilgisayar, iletişim ve internet teknolojilerini, web tekniklerini, kısaca enformasyon teknolojilerini kullanarak bilgiyi elde etmeyi kapsar. Bu yeterlik gerekli bilgi ve becerileri kavramayı ve bilgi ve iletişim haline getirmeyi, dönüştürmeyi amaçlar. Dijital yeterlik, bilgiyi otomatik olarak oluşturmak değil, onu kavramak ve kişinin edindiği önceki bilgilerle birleştirmektir.

D. Matematiksel düşünme yeterliği

Matematiksel düşünme yeterliği, bireyin günlük hayatında karşılaştığı sorunları çözerken, matematiksel düşünceden faydalanma ve bunu uygulayabilme becerisidir. Matematiksel düşünme becerisi ile bilim ve teknolojiye esas yeterliklerin; gerçek hayatı anlamak için bilgiye erişme yöntemlerinden faydalanma, mantıksal düşünebilme, fikirlerini formüller, grafikler, tablolar vb. kullanarak anlatabilme, sorunları hallederken gözlem yapabilme, mantık kullanarak sorunların çözümünde doğru ve yanlışa ulaşabilme becerilerini ifade eder.

E. Etkin vatandaşlık bilinci yeterliği

Etkin vatandaşlık bilinci yeterliği, adından da anlaşılacağı gibi toplum içerisinde etkin ve sorumlu bir bireyi hedefler. Bunun için sosyal bir varlık olan insanın, içinde bulunduğu toplumu anlamasını ve algılamasını, demokratik tutum ve ilkeleri benimsemesini, devlete ve topluma olan sorumluluklarının farkına olmasını ve işbirliği içerisinde toplumda beraber var olmasını gerekir.

Bu yeterlik bireyin, sosyal ve iş yaşamına daha etkili ve yapıcı şekilde katılması için gereksinim duyduğu her çeşit davranışı gerçekleştirmesini içerir ve bununla beraber insanlararası ve kültürlerarası yeterli bilgiye sahip olmasını da kapsar.

F. Özyönetim yeterliği

Özyönetim yeterliği, bireyin kendi farkındalığını ve kişisel farkındalığını içerir. Bu becerisi zayıf olan bireyler, hayatta her zaman sorunlarla karşılaşmakta ve çözüm bulmakta zorlanırlar. Ancak öz bilinç becerisi gelişmiş bireyler, karşılarına çıkan sorunları çözümlenmeyi ve kendilerini daha çabuk ve kolay toparlamayı başarırlar.

G. Kültürel ve sanatsal bilinç yeterliği

Avrupa Komisyonu, belirlediği sekiz anahtar yeterlikten biri olan Kültürel Bilinç ve Anlatım Yeterliğini şu şekilde ifade etmiştir: Kültürel Bilinç ve Anlatım Yeterliği “müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatları da kapsayan bir dizi medya aracılığıyla düşünce, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde aktarılmasının öneminin kabul edilmesidir” (Adabaş, 2016).

Sanatsal bilinç yeterliği ise, sanatsal dil, kültürel miras, sanatsal farklılıklar ve kaynakları kapsar. Bu beceri sayesinde birey, çevresini anlamakta, toplum-zihniyet tezahüründen ve onların kapsadığı dönemi anlamasına yardımcı olur.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın genel amacı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğü'ne bağlı örgün eğitimi tamamlayıcı bir yaygın eğitim kurumu olan İSMEK'te öğrenim gören yetişkin eğitimindeki kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algılarını incelemektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır. Bunlar;

1. İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik algı düzeyleri nasıldır?
2. İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri hangi düzeydedir?
3. İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri cinsiyete, yaş, medeni durum, kurslara katılıp katılmama durumu ve kurslara katılma süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yaşam boyu öğrenme, kişilere daha önce istemeden yarım kalmış ya da her zaman yapmak istedikleri ama başaramadıkları faaliyetler hakkındaki bilgilerini yeniden elde etme fırsatı sunar. Okullarda elde edilen bilgiler artık kısa sürede geçerliliğini yitirebilmektedir. Önceleri insanlar ömür boyu bir iş sahibi olup o işlerini hayatlarının sonuna kadar devam ettirebiliyorken şimdilerde bu çokta mümkün olmamaktadır. Bu sebeple de insanlar kendilerini geliştirmek, zamanında fırsat bulamadıkları için öğrenemedikleri bilgileri elde etmek, kişisel birikimlerini arttırmak, mesleki ve sanatsal bilgilerini geliştirmek, kent kültürü ve metropolde yaşama konusunda donanımlarını artırmak, gelir elde etmelerine katkıda bulunmak, istihdam edilebilirliklerini artırmak, vb. amaçlarla kurulmuş, çeşitli kurumlara ihtiyaç duyarlar. İSMEK bu söylenenlere önemli katkı sağlayan kurumlardan biridir ve bu amaçların gerçekleştirilmesi doğrultusunda büyük öneme sahiptir. Yaşam boyu eğitim anlayışı ile topluma modern ve kaliteli eğitim imkânları sunmak, özellikle örgün eğitim fırsatlarından yararlanamayan bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılamak için herhangi bir yaş sınırlaması yapmadan tüm İstanbul halkına eğitim vermek ve eğitimin yaşam boyu devam ettiği algısını güçlendirerek katılımı artıran, İstanbul'da yaygın eğitim veren önemli kurumlardan biridir. İSMEK bireyin yaşam boyu öğrenme algısını güçlendiren önemli bir rol-modelidir.

Dolayısıyla bu çalışmada İSMEK kurumlarında eğitim gören kursiyerlerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin yeterlik algılarının araştırılmasının büyük önem arz ettiği ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Desen

Bu araştırmada İSMEK kurumlarında eğitim gören yetişkin eğitimindeki kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algılarının incelenmesi için genel tarama modeli uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında, İstanbul ili, Fatih ilçesinde bulunan İSMEK kurumlarının kursiyerleri oluşturmaktadır. “İstanbul ili Fatih ilçesindeki İSMEK’te eğitim gören toplam 2686 kursiyer, araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, araştırmaya gönüllü katılan ve basit rastgele (seçkisiz) örnekleme yöntemi ile seçilen 134’ü kadın, 112’si erkek olmak üzere 246 kursiyer oluşturmaktadır. Büyüköztürk’e (2012) göre, basit seçkisiz örneklem yöntemi, oluşturulmuş evren listesinden örnekleme birimlerinin seçkisiz, rastgele seçilmesidir. Bu yöntemde araştırılan grupta bulunan her kişinin seçilme olasılıkları eşit seviyededir.

Tablo 1.

Çalışmanın Katılımcılarının Cinsiyete, Yaşa, Medeni Duruma, Eğitim Düzeyine, Kurslara Katılma Durumu ve Kurs Süresine Göre Dağılımı

Değişken	Grup	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	134	54.5
	Erkek	112	44.5
Medeni Durum	Bekar	200	81.3
	Evli	46	18.7
Yaş	16-25	138	56.1
	26-35	51	20.7
	36-45	35	14.2
	46 ve üzeri	22	8.9
Öğrenim Durumu	Eğitim Enstitüsü / Yüksekokul	27	11.0
	Lisans	157	63.8
	Yüksek Lisans	21	8.5
	Diğer	41	16.7
Önceden Başka Bir Kursu Katılma Durumu	Evet	186	75.6
	Hayır	60	24.4
Kurs Süresine Göre Dağılımı	0-7 gün	20	10.8
	8-15 gün	13	7.0
	16 ve üstü	153	82.2
Toplam		246	100

Kursiyerlerin demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir. Tablo 1’e göre, kursiyerlerin %54.5’inin kadın, %45.5’inin erkek; %56.1’inin 16-25 yaş, %20.7’sinin 26-35 yaş, %14.2’sinin 36-45 yaş, %8.9’unun 46 yaş ve üzerinde olduğu belirlenmiştir. Kursiyerlerin medeni durumları incelendiğinde, %81.3’ünün bekâr, %18.7’sinin evli olduğu, öğrenim durumları incelendiğinde ise %11’inin yüksekokul, %63.8’inin lisans, %8.5’inin yüksek lisans ve %16.7’sinin diğer öğrenim durumuna sahip oldukları

belirlenmiştir. Araştırma kapsamında kursiyerlerin daha önce özel veya resmi yaygın eğitim kurumları tarafından verilen kurslara katılım durumları incelendiğinde %75.6'sının katıldığı, %24.4'ünün katılmadığı belirlenmiştir. Son olarak kursiyerlerin kurslara katılma süresi incelendiğinde, %10.8'inin 0-7 gün arasında eğitim aldığı, %7'sinin 8-15 gün arasında eğitim aldığı belirlenirken %82.2'sinin 16 gün ve üzerinde eğitim aldığı belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada iki bölümden oluşan ve araştırmacılar tarafından geliştirilen “Yaşam boyu Öğrenme Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümü örneklemin demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, medeni hal, öğrenim durumu, katıldığı kurslar ve katılma süresi) belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiş altı soruluk formdur. İkinci bölüm ise, İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla geliştirilmiş 5 (beş) kategorili likert tipi değerlendirme (“1=Hiç Katılmıyorum”, “2=Katılmıyorum”, “3=Kararsızım”, “4=Katılıyorum”, “5=Tamamen Katılıyorum”) seçeneklerinden oluşan 68 soruluk bir ölçektir.

Faktör Analizi

Veri toplama aracının geliştirilme sürecinde yapı geçerliğini test etmek amacıyla faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör analizine ilişkin KMO ve Bartlett değerleri Tablo 2’de paylaşılmıştır.

Tablo 2.

İSMEK Kursiyerlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliği Ölçeğine İlişkin KMO Analizi ve Bartlett's Testi

Analiz	Analiz Sonucu
KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) Testi:	.914
Bartlett's Testi:	11892.646

Yaşam boyu öğrenme ölçeğine ait toplam 68 soru bulunmaktadır. Faktör analizinin ön şartlarından biri, değişkenler arasında belli oranda korelasyon bulunmasıdır. Bartlett Küresellik Testi ise değişkenler arasında yeterli oranda ilişki olup olmadığını gösterir. Bu test sonucunda p değerinin 0.05’den düşük çıkması ($p < 0,05$) gerekmektedir. Eğer bu değer 0.05’den düşük ise değişkenler arasındaki ilişkinin doğrusal olduğu ve faktör analizi yapmaya uygun olduğu sonucuna varılmaktadır. Bununla beraber, KMO değerinin de kabul edilebilir alt değer olan 0.50’nin üzerinde olması gerekmektedir. Sonuç olarak İSMEK kursları kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterliği ölçeğine ilişkin KMO değerinin .914 olduğu görülmektedir. KMO değeri (.914) örneklemin yeterli büyüklükte olduğunu ve Bartlett’s testi sonuçları da ($p < .05$) ($p = .000$) bize verilerin normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir. Bununla da verilerin faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir.

Faktör analizi sonucunda, 68 maddeden oluşan yaşam boyu öğrenme ölçeği 9 faktör altında toplanmış ve bu 9 faktörlü yapının toplam varyansın %62,161’ini açıkladığı belirlenmiştir. Faktörler ve faktör yükleri incelendiğinde, faktör yüklerine göre maddelerin toplandıkları faktörlerdeki yüklerin birbirine uzaklığının en az .10 olması gereklidir. Bu sebeple, bu kurala uymayan, 51 numaralı “Şehir sorunlarıyla ilgilenme” ve 52 numaralı “Toplumda sahip olduğu hakları kullanmaya istekli olma” maddelerinin faktör grupları tam kestirilmediğinden ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir.

Güvenilirlik Analizi

İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik ölçeğinin güvenilirliğini hesaplamak için Cronbach Alpha Katsayısı ve testin tekrarı yöntemlerinden faydalanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini hesaplamak için ölçek 30 öğrenciye 2 hafta ara ile 2 defa araştırmacının kendisi tarafından uygulanmıştır. Uygulanan ölçekte, ilk uygulama sonucu yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ölçeğine ait Cronbach's Alpha değerinin .941 olduğu, ikinci uygulama sonucu ölçeğe ait Cronbach's Alpha değerinin .898 olduğu hesaplanmıştır. 68 maddeden oluşan İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ölçeğine ait güvenilirlik katsayısı incelendiğinde ise, ölçeğe ait Cronbach's Alpha değeri .964 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan 'Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Ölçeğinin uygulanması için, İSMEK Fatih Hayat Boyu Öğrenme Yönetim Merkezi'nden gerekli izinler alınmıştır. Ölçek uygulanırken hangi amaçla kullanılacağı, nasıl doldurulması gerektiği, ne zaman geri alınabileceği gibi bilgiler araştırmacı tarafından açıklanmıştır. Ölçeklerin değerlendirilmesinde; eksik, özensiz, hatalı ve rastgele doldurulan ölçekler değerlendirilmeye dâhil edilmemiştir. Elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin istatistiksel analizi için SPSS programı kullanılmıştır. Verilerin SPSS 21 programı ile analiz edildiği araştırmada, örneklem grubunda bulunan katılımcıların demografik özellikleri frekans ve yüzde ile analiz edilmiştir. Araştırmanın nicel verilerini karşılaştırmak için, yapılan normal dağılım analizi sonucunda, yaşam boyu öğrenme yeterlik ölçeği ve alt boyutlarının normal dağılımı sağlamadığı, ancak normal dağılımın diğer varsayımlarından olan basıklık ve çarpıklık değerlerinin $\pm 2,5$ arasında olması, ortalama ve medyanın birbirine yakın olması ve örneklem hacminin merkezi limit teoremi gereği 30 ya da üzerinde olmasından dolayı iki grup arasındaki farkı belirlemede t testi ve ikiden fazla grubun olduğu durumları incelemek için tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) yapılmıştır. Yapılan varyans analizi sonucunda, gruplar arasındaki farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc analizleri uygulanmıştır. Varyansların homojen olmasından dolayı, Post Hoc analizlerinden LSD analizi uygulanmasına karar verilmiştir. Verilerin normal dağılımına ilişkin analiz sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3.

Yaşam Boyu Öğrenme ve Alt Boyutlarına Ait Normal Dağılım Testi Sonuçları

Ölçek – Alt Ölçek	İstatistik	Sd	p	Skewness	Kurtosis	Mean	Medyan
Ana Dilde İletişim Yeterliği	.839	246	.000	-1.469	.906	4.327	4.500
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	.970	246	.000	-.290	-.582	3.253	3.250
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	.932	246	.000	-1.059	1.033	4.069	4.083
Dijital Öğrenme Yeterliği	.926	246	.000	-.949	1.057	3.964	4.000
Dijital Teknolojiden Öğrenme Yeterliği	.965	246	.000	-.625	.168	3.606	3.750
Matematiksel Düşünme Yeterliği	.929	246	.000	-.871	.550	3.908	4.000
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	.948	246	.000	-.946	1.646	3.873	3.900
Özyönetim Yeterliği	.918	246	.000	-1.197	2.449	4.048	4.100
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	.935	246	.000	-.786	.477	3.902	4.000
Yaşam Boyu Öğrenme	.944	246	.000	-1.134	2.163	3.919	4.000

Yapılan normal dağılım analizi sonucunda, araştırmanın bundan sonraki aşamasında, parametrik (normal dağılım) analizlerin kullanılmasına karar verilmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde çalışmaya ait bulgular ve analiz sonuçları paylaşılmıştır.

Araştırma Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.

Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

Ölçek ve boyutları	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	Ss	Levene Testi			
					F	p	t	p
Ana Dilde İletişim Yeterliği	Kadın	134	4.42	.63	3.693	.056	2.151	.032*
	Erkek	112	4.22	.82				
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	Kadın	134	3.26	.07	1.479	.225	.136	.892
	Erkek	112	3.24	.98				
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	Kadın	134	4.16	.64	.352	.554	2.352	.019*
	Erkek	112	3.96	.70				
Dijital Öğrenme Yeterliği	Kadın	134	4.00	.77	.463	.497	.699	.485
	Erkek	112	3.93	.84				
Dijital Teknolojiden Öğrenme Yeterliği	Kadın	134	3.61	.80	.357	.551	.108	.914
	Erkek	112	3.60	.88				
Matematiksel Düşünme Yeterliği	Kadın	134	3.93	.81	.458	.499	.415	.678
	Erkek	112	3.88	.87				
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	Kadın	134	3.87	.71	.211	.646	.028	.978
	Erkek	112	3.87	.68				
Özyönetim Yeterliği	Kadın	134	4.08	.70	.121	.729	.827	.409
	Erkek	112	4.01	.72				
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	Kadın	134	3.95	.87	.301	.584	.997	.320
	Erkek	112	3.84	.86				
Yaşam Boyu Öğrenme	Kadın	134	3.96	.52	1.041	.309	1.218	.224
	Erkek	112	3.87	.60				

* p<0.05

Katılımcıların yaşam boyu öğrenme ve alt boyutları düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan t-testi sonucunda, varyanslar homojen bulunmuş olup (p >.05) ana dilde iletişim yeterliği (t= 2.151, p<.05) ve öğrenmeyi öğrenme yeterliği (t= 2.352, p<.05) düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Araştırmaya katılan katılımcılardan, cinsiyeti kadın olanların ana dilde iletişim yeterliği ve öğrenmeyi öğrenme yeterlik düzeylerinin cinsiyeti erkek olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme ölçeğinin diğer alt boyutlarının cinsiyetlere göre farklılığının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. (p>.05)

Tablo 5.

Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Algılarının Daha Önceden Başka Bir Kursu Katılma Durumlarına Göre Analizi

Ölçek ve boyutları	Kursa Katılım Durumu	n	$\bar{x}$	Ss	Levene Testi		t	p
					F	p		
Ana Dilde İletişim Yeterliği	Evet	186	4.40	.66	4.304	.039	2.676	.008*
	Hayır	60	4.11	.87				
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	Evet	186	3.26	1.06	2.205	.139	.243	.808
	Hayır	60	3.23	.92				
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	Evet	186	4.11	.64	.447	.504	1.825	.069
	Hayır	60	3.93	.76				
Dijital Öğrenme Yeterliği	Evet	186	4.07	.75	1.066	.303	3.719	.000*
	Hayır	60	3.64	.87				
Dijital Teknolojiden Öğrenme Yeterliği	Evet	186	3.69	.82	.394	.531	2.865	.005*
	Hayır	60	3.34	.85				
Matematiksel Düşünme Yeterliği	Evet	186	3.97	.79	1.429	.233	2.204	.028*
	Hayır	60	3.70	.93				
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	Evet	186	3.93	.69	.004	.952	2.464	.014*
	Hayır	60	3.68	.68				
Özyönetim Yeterliği	Evet	186	4.10	.71	.465	.496	1.851	.065
	Hayır	60	3.90	.69				
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	Evet	186	4.00	.83	.500	.480	3.020	.003*
	Hayır	60	3.61	.92				
Yaşam Boyu Öğrenme	Evet	186	3.98	.52	.192	.661	3.183	.002*
	Hayır	60	3.72	.63				

* $p < 0.05$

Katılımcıların yaşam boyu öğrenme ve alt boyutları düzeylerinin daha önceden başka bir kursu katılma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan t-testi sonucunda, varyanslar homojen bulunmuş olup ($p > .05$), katılımcıların ana dilde iletişim yeterliği ($t = 2.676$, $p < 0.05$), dijital öğrenme yeterliği ($t = 3.719$, $p < .05$), dijital teknolojiden öğrenme yeterliği ($t = 2.865$, $p < .05$), matematiksel düşünme yeterliği ($t = 2.204$, $p < .05$), etkin vatandaşlık bilinci yeterliği ($t = 2.464$, $p < .05$) ve kültürel ve sanatsal bilinç yeterliği ($t = 3.020$, $p < .05$) düzeylerinin daha önceden başka bir kursu katılma durumlarına göre farklılığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Daha önceden başka kurslara katılanların ana dilde iletişim yeterliği, dijital öğrenme yeterliği, dijital teknolojiden öğrenme yeterliği, matematiksel düşünme yeterliği, etkin vatandaşlık bilinci yeterliği ve kültürel ve sanatsal bilinç yeterlik düzeylerinin, daha önceden başka bir kursu katılmayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme ölçeğinin diğer alt boyutlarının daha önceden başka bir kursu katılma durumlarına göre farklılığının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p > 0.05$)

Tablo 6.

Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Analizi

Ölçek ve boyutları	Medeni Durum	n	$\bar{x}$	Ss	Levene Testi		t	p
					F	p		
Ana Dilde İletişim Yeterliği	Bekâr	200	4.34	.74	.054	.816	.722	.471
	Evli	46	4.26	.67				
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	Bekâr	200	3.22	1.01	.036	.850	1.174	.241
	Evli	46	3.41	1.07				
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	Bekâr	200	4.03	.71	3.752	.054	1.779	.076
	Evli	46	4.23	.49				
Dijital Öğrenme Yeterliği	Bekâr	200	3.97	.84	5.522	.020	.291	.771
	Evli	46	3.93	.62				
Dijital Teknolojiden Öğrenme Yeterliği	Bekâr	200	3.55	.87	.357	.551	.108	.914
	Evli	46	3.85	.66				
Matematiksel Düşünme Yeterliği	Bekâr	200	3.89	.87	6.922	.009	.671	.503
	Evli	46	3.98	.65				
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	Bekâr	200	3.85	.70	.203	.653	1.029	.305
	Evli	46	3.97	.64				
Özyönetim Yeterliği	Bekâr	200	4.02	.73	1.081	.299	1.108	.269
	Evli	46	4.15	.58				
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	Bekâr	200	3.89	.88	.967	.327	.312	.755
	Evli	46	3.94	.83				
Yaşam Boyu Öğrenme	Bekâr	200	3.90	.58	2.911	.089	1.330	.185
	Evli	46	4.02	.43				

Katılımcıların yaşam boyu öğrenme ve alt boyutları düzeylerinin medeni durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan t-testi sonucunda, varyanslar homojen bulunmuş olup ($p > .05$) kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme ve alt boyutları düzeylerinin medeni durumlarına göre farklılığının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 7.

Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Algılarının Yaş Değişkenine Göre Analizi

Ölçek ve boyutları	Yaş Grubu	n	$\bar{x}$	Ss	Levene Testi İstatistik	p	F	sd	p	Fark
Ana Dilde İletişim Yeterliği	16-25	138	4.32	.69	.291	.832	.357	3	.784	
	26-35	51	4.40	.79						
	36-45	35	4.24	.80						
	46 +	22	4.37	.74						
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	16-25	138	3.19	.95	1.793	.149	1.189	3	.315	
	26-35	51	3.19	1.01						
	36-45	35	3.54	1.15						
	46 +	22	3.32	1.29						
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	16-25	138	4.03	.61	1.289	.279	2.004	3	.114	
	26-35	51	4.01	.82						
	36-45	35	4.12	.74						
	46 +	22	4.39	.47						
Dijital Öğrenme Yeterliği	16-25	138	3.96	.77	1.609	.188	.008	3	.999	
	26-35	51	3.96	.97						
	36-45	35	3.98	.82						
	46 +	22	3.97	.57						
Dijital Teknolojiden Öğrenme Yeterliği	16-25	138	3.47	.85	.966	.410	3.069	3	.029*	1-2
	26-35	51	3.83	.81						
	36-45	35	3.67	.85						
	46 +	22	3.84	.70						
Matematiksel Düşünme Yeterliği	16-25	138	3.92	.84	1.101	.349	.210	3	.890	
	26-35	51	3.83	.88						
	36-45	35	3.97	.74						
	46 +	22	3.91	.86						
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	16-25	138	3.80	.62	4.532	.004	1.901	3	.130	
	26-35	51	3.96	.74						
	36-45	35	3.89	.94						
	46 +	22	4.14	.41						
Özyönetim Yeterliği	16-25	138	3.99	.65	.571	.634	1.410	3	.240	
	26-35	51	4.07	.82						
	36-45	35	4.07	.80						
	46 +	22	4.32	.59						
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	16-25	138	3.89	.82	.759	.518	.506	3	.678	
	26-35	51	3.90	.88						
	36-45	35	3.84	1.05						
	46 +	22	4.11	.79						
Yaşam Boyu Öğrenme	16-25	138	3.87	.50	1.558	.200	1.343	3	.261	
	26-35	51	3.95	.68						
	36-45	35	3.95	.66						
	46 +	22	4.11	.40						

* $p < .05$; 1. Grup= 16-25, 2. Grup= 26-35, 3. Grup=36-45, 4. Grup=46 yaş ve üzeri

Katılımcıların yaşam boyu öğrenme ve alt boyutları düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek yönlü Anova testi sonucunda, varyanslar homojen bulunmuş olup ($p > .05$) kursiyerlerin dijital teknolojiden öğrenme yeterliği düzeylerinin ($F = 3.069$, $p < .05$) yaş gruplarına göre farklılığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Farklılığın kaynağını belirlemek için

tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Varyansların homojen bulunmasından kaynaklı Post Hoc analizlerinden LSD analizi uygulanmasına karar verilmiştir. Analiz sonucunda, anlamlı farklılığın yaş grubu 16-25 arası ile 26-35 arasında olduğu belirlenmiştir. 16-25 yaş arasında olanların ($\bar{x}$ =3.47) dijital teknolojiden öğrenme yeterlik düzeylerinin yaş grubu 26-35 ($\bar{x}$ =3.83), 36- 45 ($\bar{x}$ =3.65) ve 45 yaş ve üzeri ($\bar{x}$ =3.84) olanlara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme ölçeğinin diğer alt boyutlarının yaşa göre farklılığının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p>.05$)

Tablo 8.

Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Algılarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Analizi

Ölçek ve boyutları	Öğrenim Grubu	n	$\bar{x}$	Ss	Levene Testi İstatistik	p	F	sd	p	Fark
Ana Dilde İletişim Yeterliği	Y. Okul	27	4.12	1.00	1.972	.119	1.350	3	.259	
	Lisans	157	4.37	.67						
	Y. Lisans	21	4.46	.66						
	Diğer	41	4.24	.74						
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	Y. Okul	27	2.78	1.02	1.524	.209	3.639	3	.013*	1-2
	Lisans	157	3.26	.98						1-3
	Y. Lisans	21	3.74	.93						1-4
	Diğer	41	3.30	1.14						
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	Y. Okul	27	3.92	.86	1.601	.190	.943	3	.420	
	Lisans	157	4.06	.61						
	Y. Lisans	21	4.23	.61						
	Diğer	41	4.12	.79						
Dijital Öğrenme Yeterliği	Y. Okul	27	3.81	.94	.829	.479	.562	3	.641	
	Lisans	157	4.01	.77						
	Y. Lisans	21	3.98	.81						
	Diğer	41	3.90	.81						
Dijital Teknolojiden Öğrenme Yeterliği	Y. Okul	27	3.43	.86	.955	.415	1.178	3	.319	
	Lisans	157	3.58	.88						
	Y. Lisans	21	3.83	.68						
	Diğer	41	3.71	.73						
Matematiksel Düşünme Yeterliği	Y. Okul	27	3.78	.94	.456	.713	2.869	3	.037*	2-4
	Lisans	157	3.99	.79						3-4
	Y. Lisans	21	4.04	.84						
	Diğer	41	3.60	.86						
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	Y. Okul	27	3.57	.83	1.047	.372	2.433	3	.066	
	Lisans	157	3.92	.64						
	Y. Lisans	21	4.02	.55						
	Diğer	41	3.81	.79						
Özyönetim Yeterliği	Y. Okul	27	3.94	.83	2.316	.076	1.562	3	.199	
	Lisans	157	4.09	.64						
	Y. Lisans	21	4.18	.54						
	Diğer	41	3.87	.91						
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	Y. Okul	27	3.72	1.16	3.242	.023	.502	3	.681	
	Lisans	157	3.91	.81						
	Y. Lisans	21	4.00	.66						
	Diğer	41	3.94	.97						
Yaşam Boyu Öğrenme	Y. Okul	27	3.72	.75	.821	.483	1.898	3	.131	
	Lisans	157	3.94	.51						
	Y. Lisans	21	4.08	.49						
	Diğer	41	3.87	.61						

 * $p<.05$, 1. Grup= Eğitim enstitüsü/Yüksekokul, 2. Grup= Lisans, 3.Grup=Yüksek Lisans, 4.Grup=Diğer

Katılımcıların yaşam boyu öğrenme ve alt boyutları düzeylerinin öğrenim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek yönlü Anova testi sonucunda, varyanslar homojen bulunmuş olup ($p > .05$), kursiyerlerin yabancı dilde iletişim yeterliği düzeylerinin ($F = 3.639$, $p < .05$) ve matematiksel düşünme yeterliği düzeylerinin ($F = 2.869$, $p < .05$) öğrenim durumlarına göre farklılığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Varyansların homojen bulunmasından kaynaklı olarak Post Hoc analizlerinden LSD analizi uygulanmasına karar verilmiştir. Analiz sonucunda, anlamlı farklılığın yabancı dilde iletişim yeterliğinde öğrenim durumu eğitim enstitüsü/ yüksekokul olanlar ile lisans, yüksek lisans ve diğer gruplar arasında olduğu, matematiksel düşünme yeterliğinde ise yüksekokul olanlar ile lisans, yüksek lisans ve diğer grupları arasında olduğu belirlenmiştir. Yabancı dilde iletişim yeterliğinde öğrenim durumu eğitim enstitüsü/ yüksekokul olanların ($\bar{x} = 2.78$) öğrenim durumu lisans ($\bar{x} = 3.26$), yüksek lisans ($\bar{x} = 3.74$) ve diğer ($\bar{x} = 3.30$) eğitim gruplarına göre daha düşük olduğu, matematiksel düşünme yeterliğinde ise öğrenim durumu diğer olanların ($\bar{x} = 3.60$) öğrenim durumu eğitim enstitüsü/ yüksekokul ($\bar{x} = 3.78$), lisans ($\bar{x} = 3.99$) ve yüksek lisans ($\bar{x} = 3.99$) eğitim grupları olanlara oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme ölçeğinin diğer alt boyutlarının öğrenim durumuna göre farklılığının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ($p > .05$)

Tablo 9.

Kursiyerlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Algılarının Kurslara Katılma Süresi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek ve boyutları	Eğitim Alma Süresi	n	$\bar{x}$	Ss	Levene Testi		F	sd	p
					İstatistik	p			
Ana Dilde İletişim Yeterliği	0-7 gün	20	4.10	.99	2.853	.060	2.336	2	.999
	8-15 gün	13	4.37	.73					
	16 +	153	4.44	.60					
Yabancı Dilde İletişim Yeterliği	0-7 gün	20	3.19	1.22	.487	.615	0.065	2	.937
	8-15 gün	13	3.23	1.16					
	16 +	153	3.27	1.04					
Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği	0-7 gün	20	4.22	.76	.741	.478	1.003	2	.369
	8-15 gün	13	3.90	.73					
	16 +	153	4.12	.62					
Dijital Öğrenme Yeterliği	0-7 gün	20	4.09	.84	.064	.938	.130	2	.878
	8-15 gün	13	3.97	.67					
	16 +	153	4.08	.75					
Dijital Teknolojiden Öğrenme Yeterliği	0-7 gün	20	3.74	.60	3.572	.030	2.970	2	.054
	8-15 gün	13	3.16	1.13					
	16 +	153	3.73	.80					
Matematiksel Düşünme Yeterliği	0-7 gün	20	3.89	.71	.838	.434	.149	2	.862
	8-15 gün	13	3.94	.81					
	16 +	153	3.99	.81					
Etkin Vatandaşlık Bilinci Yeterliği	0-7 gün	20	3.89	.73	3.283	.040	.903	2	.407
	8-15 gün	13	3.70	.92					
	16 +	153	3.96	.66					
Özyönetim Yeterliği	0-7 gün	20	3.97	1.06	3.201	.043	.356	2	.701
	8-15 gün	13	4.08	.65					
	16 +	153	4.11	.66					
Kültürel ve Sanatsal Bilinç Yeterliği	0-7 gün	20	3.82	1.00	.486	.616	.823	2	.441
	8-15 gün	13	3.85	.95					
	16 +	153	4.03	.79					
Yaşam Boyu Öğrenme	0-7 gün	20	3.93	.64	.807	.448	.910	2	.404
	8-15 gün	13	3.81	.59					
	16 +	153	4.00	.50					

Katılımcıların yaşam boyu öğrenme ve alt boyutlarının kurslara katılma süresine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek yönlü Anova testi sonucunda, varyanslar homojen bulunmuş olup ($p>.05$), kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme ve alt boyutları düzeylerinin eğitim kurumları tarafından verilen kurslara katılma süresine göre farklılığının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında kursiyerlerin ana dilde ve yabancı dilde iletişim, öğrenmeyi öğrenme, dijital öğrenme, dijital teknolojiye öğrenme, etkin vatandaşlık, özyönetim, kültürel ve sanatsal bilinç yeterliği olmak üzere alt boyutlar incelenmiştir. Bu araştırmayla giderek yaygınlaşan yaşam boyu öğrenme yeterliği anlayışının kursiyerler tarafından ne kadar algılandığı ile ilgili verilere ulaşılmıştır. Araştırmanın demografik değişkenleri; katılımcıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, özel veya resmi eğitim kurumları tarafından verilen kurslara katılıp katılmadığı ve bu kurslara katılma süresi olarak belirlenmiştir.

Kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterlik ölçeğinin alt boyutlarına bakıldığında; ölçekte en yüksek algıya sahip alt boyutun ana dilde iletişim yeterliği olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, katılımcıların kendilerini rahat anlatma, algılama, iletişim kurma vs. becerilerini ana dillerini kullanarak geliştirdikleri sonucuna varılmıştır.

Kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterlik ölçeği incelendiğinde; yaşam boyu yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Ancak sadece bu sonuçtan yola çıkarak aşırı bir değerlendirme yapmak doğru değildir. Çünkü bu sonuçlar yalnızca İSMEK kursları kursiyerlerinin bir bölümü ile sınırlıdır. Bu sebeple yaşam boyu öğrenme anlayışının toplumun tüm bireyleri açısından geliştirilmesi önemlidir.

Kursiyerlerin cinsiyet değişkenine göre yaşam boyu öğrenme yeterlik algı düzeylerine bakıldığında anlamlı bir farklılığın olduğu söylenebilir. Bu farklılığın ana dilde iletişim ve öğrenmeyi öğrenme yeterlik alt boyutlarında olduğu gözlemlenmiştir. Her iki yeterlikte de kadın kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterlik algılarının erkek kursiyerlere göre daha fazla olması bu farklılığı destekler niteliktedir. Kursiyerlerin diğer alt boyutlarda ve yaşam boyu öğrenme ölçeğinin genel tutum düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri belirlenmiştir.

Kursiyerlerin medeni durum değişkenine göre yaşam boyu öğrenme yeterlik algı düzeylerine bakıldığında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Aynı zamanda Özkorkmaz'ın (2016), Türkiye'de Halk Eğitim Merkezi müdürlerinin YBÖ yeterlik algıları konusu ile ilgili yaptığı araştırmasının sonucu ile elde edilen bulgular arasında benzerlik olduğu görülmektedir. Özkorkmaz'da (2016) medeni durum değişkeninin anlamlı bir farklılık ortaya koymadığını tespit etmiştir. Bu da bize literatürdeki çalışmalara benzer sonuçların ortaya çıktığını göstermektedir.

Kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterlik düzeylerinin yaş değişkenine göre dijital teknolojiye öğrenme yeterliğinde anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Buna göre kursiyerlerin yaş grubu 16-25 arasında olanların dijital teknolojiye öğrenme yeterlik düzeylerinin yaş grubu 26-35, 36-45, 45 yaş ve üzeri olanlara göre daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Başka bir deyişle, kursiyerlerin yaşı arttıkça yaşam boyu öğrenme yeterlik düzeylerinde de artış olduğu görülmektedir. Kursiyerlerin diğer alt boyutlarda ve yaşam boyu öğrenme ölçeğinin genelinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık

göstermedikleri belirlenmiştir. Özkorkmaz'ın (2016) Türkiye'de Halk Eğitim Merkezi müdürlerinin YBÖ yeterlik algıları konusu ile ilgili yaptığı araştırmasının sonucu ile elde edilen bulgular arasında benzerlik bulunduğu görülmektedir. Her iki analizin sonucunda da katılımcıların dijital teknoloji öğrenme yeterlik düzeylerinin yaş gruplarına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik algı düzeylerinde yaş arttıkça ilerleme olduğu görülmüştür. Yani, yaşı daha genç kursiyerler yaşam boyu öğrenme anlayışını benimsemekte hevesli ve istekli değildirdir. Bu eksikliği aradan kaldırmak amacıyla, yaş grubu daha genç olan kursiyerler için yaşam boyu öğrenme anlayışını daha iyi anlatan ve bu anlayışı öğrenmeye teşvik eden başka kurslar verilebilir.

İSMEK kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin daha geniş bilgi elde etmek amacıyla kursiyerlerle görüşmeler gerçekleştirilerek nitel çalışmalar yapılabilir.

Yalnızca İSMEK kursiyerlerine uygulanan bu araştırma daha kapsamlı hale getirilerek diğer örgün ve yaygın eğitim kurumlarında da gerçekleştirilebilir.

İSMEK, bireylerin, kişisel birikimlerini arttırmak, sosyal yaşama daha kolay adapte olmalarına yardımcı olmak ve özellikle örgün eğitim olanaklarından yararlanamayan kişilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için herhangi bir yaş sınırlaması yapmadan İstanbul'da yaşayan tüm kişilere eğitim fırsatı sunar. Bununla da, eğitimin kişinin yaşamı boyunca sürdüğü algısını güçlendirir. Bu kurumlarda bulunan yöneticilerin ve eğitim veren öğretmenlerin de yaşam boyu öğrenme algısı edinmiş olmaları, burada eğitim gören kursiyerler için önemli bir rol- modeldir. Bu sebepler doğrultusunda kurum yöneticileri ve öğretmenler seçilirken yaşam boyu öğrenmeyle ilgili algı düzeylerinin yüksek seviyede olmasına önem ve öncelik verilebilir.

Avrupa ülkeleri ve Türkiye arasında yaşam boyu öğrenmeyle ilgili ne gibi farklar vardır konusuyla ilgili bir araştırma yapılabilir.

Yaşam boyu öğrenme yeterliklerine daha fazla dikkat çekmek için 21.yy öğrenenin öğrenmeyi öğrenme, etkin vatandaşlık bilinci ve diğer yeterliklerini kapsayan bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adabaş, A. (2016). *Bartın üniversitesi lisansüstü eğitim öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmede anahtar yeterliklere sahip olma düzeyleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Akkuş, N. (2008). *Yaşam boyu öğrenme becerilerinin göstergesi olarak 2006 PISA sonuçlarının Türkiye açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (16. Baskı). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Gencel, İ.E. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38(170), 238-254.
- Göksan, T., Uzundurukan, S., ve Keskin, S.N. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve avrupa birliği'nin yaşam boyu öğrenme programları. 1. *İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu*, 143-151.
- Güleç, İ., Çelik, S., ve Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34-48.

- Karakuş, C. (2013). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 26-35.
- Koç, M., Taş, S., Özkan, H.H., ve Yılmaz, E. (2009). Türkiye'de Yetişkin Eğitimi ve Yaşam Boyu Eğitime Yönelik Lisans Programı Önerisi. *I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi. Onsekiz Mart Üniversitesi. Çanakkale.*
- MEB. (2009). *Hayat boyu öğrenme strateji belgesi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- OECD. (1996). *Lifelong learning for all*. Paris: Head of Publications Service.
- Özkorkmaz, M.A. (2016). *Türkiye'de halk eğitim merkezi müdürlerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik algıları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Wain, K. (2000). The learning society: postmodern politics. *International Journal of Lifelong Education*, 19(1), 36-53.
- Yıldırım, Z. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik yeterlik algıları ve görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.